

Poprečnina v gotovini plačana.

ŠTEV. 3.

LETNIK XXV.

NARODNI GOSPODAR

**GLASILO „ZADRUŽNE ZVEZE“
V LJUBLJANI.**

V LJUBLJANI, DNE 15. MARCA 1924.

TISK ZADRUŽNE TISKARNE V LJUBLJANI.

Priloga „Narodnega Gospodarja“ št. 3, I. 1924.

Za vsa objavljena vabila, pri katerih ni izrečno drugače določeno, velja določba: Ako bi ta občni zbor ob navedenem času ne bil sklepčen, vrši se pol ure kasneje na istem mestu in pri istem dnevnem redu drug občen zbor, ki veljavno sklepa ne glede na število navzočih članov.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Dramljah, r. z. z n. z., se bo vršil dne 25. marca 1924 ob 8. uri zjutraj v posojilnični pisarni. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobrenje rač. zaključka za l. 1923. 3. Slučajnosti.

Občni zbor Konsumnega društva v Kropi in Kačnigoric, r. z. z o. z., se bo vršil v torek dne 25. marca 1924 ob 3 uri pop. v skladišču žebljarske zadruge v Kropi. 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Potrjenje rač. zaključka za l. 1923. 4. Volitev a) 2 članov načelstva, b) nadzorstva. 5. Navodilo glede snovanja posebnih rezerv po § 10. pravil. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Kmetijske nabavne in prodajne zadruge v Jevnici, r. z. z o. z., se bo vršil dne 30. marca 1924 ob 3 uri pop. v šoli. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za l. 1923. 3. Sklepanje o likvidaciji in eventualna volitev likvidatorjev. 4. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 5. Sprememba pravil. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Sorici, r. z. z n. z., se bo vršil dne 30. marca 1924, ob 2. uri pop. v Sp. Sorici št. 2. 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za l. 1923. 4. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Ljudske hranilnice in posojilnice v Braslovcah, r. z. z n. z., se bo vršil v nedeljo dne 6. aprila 1924 ob 3. uri pop. v uradnem prostoru. 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za l. 1923. 4. Čitanje revizijskega poročila. 5. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Zadrufne tiskarne, r. z. z o. z., v Ljubljani, se bo vršil dne 31. marca 1924, ob 4. uri pop. v prostorih Zadrufne zveze v Ljubljani (Dunajska c. 38). 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za l. 1923. 3. Sklepanje o uporabi čistega dobička. 4. Volitve, a) načelstva, b) nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Strugah, r. z. z n. z., se bo vršil dne 23. marca 1924, ob pol. 4. uri pop. v uradnih prostorih posojilnice. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Potrjenje rač. zaključka za l. 1923. 3. Volitev načelstva in nadzorstva. 4. Poročilo o izvršeni reviziji. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Stopercih, r. z. z n. z., se vrši 30. sušca 1924, po večernicah v uradni sobi. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Potrjenje rač. zaključka za l. 1923. 3. Čitanje revizijskega poročila. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Kmečke hranilnice in posojilnice v Radovljici, r. z. z n. z., se bo vršil dne 3. aprila 1924, ob 2. uri pop. v posojilnični pisarni. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za l. 1923. 3. Čitanje revizijskega poročila. 4. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 5. Predlogi in slučajnosti.

Občni zbor Čevljarne v Radovljici, r. z. z o. z., se bo vršil dne 6. aprila 1924, ob 9. uri dop. v ljudskem domu v Radovljici. 1. Poročilo načelstva in rač. pregledovalca. 2. Odobritev rač. zaključka za l. 1923. 3. Sprejemanje novih članov. 4. Volitev rač. pregledovalca. 5. Predlogi in slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Podčetrtku, r. z. z n. z., se bo vršil dne 30. marca 1924, ob 2. popoldan v posojilničnih prostorih. 1. Poročilo načelstva. 2. Potrjenje rač. zaključka za l. 1923. 3. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 4. Čitanje revizijskega poročila. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Boh. Srednji vasi, r. z. z n. z., se bo vršil dne 23. sušca 1924, ob 3. uri pop. v hranilničnih prostorih. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Potrjenje rač. zaključka za l. 1923. 3. Čitanje revizijskega poročila. 4. Prememba pravil. 5. Slučajnosti.

V. glavna skupščina Kmetijske nabavne in prodajne zadruge v Sv. Mariji-Medimurje, r. z. z o. z., se bo vršila dne 23. marca 1924, ob 11. uri dop. v ljudski šoli. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za l. 1923. 3. Volitev nadzornega odbora. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Bučki, r. z. z n. z., se bo vršil dne 25. marca 1924, ob 3. uri pop. v posojilničnih prostorih. 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Potrjenje rač. zaključka za l. 1923. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Kmečke hranilnice in posojilnice v Št. Pavlu pri Preboidu, r. z. z n. z., se bo vršil dne 30. marca 1924, ob 3. uri pop. v posojilniškem prostoru. 1. Poročilo načelstva. 2. Poročilo nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za l. 1923. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice v Beli cerkvi, r. z. z n. z., se bo vršil dne 23. marca 1924, ob 3. uri pop. v prostoru hranilnice. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za l. 1923. 3. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Kmečke hranilnice in posojilnice v Gornjem gradu, r. z. z n. z., se bo vršil dne 13. aprila 1924, ob 8. uri dop. v uradnih prostorih. 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za l. 1923. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Konsumne zadruge v Gornjem gradu, r. z. z o. z., se bo vršil dne 23. marca 1924, ob 12. uri pri g. Mikuzu. 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za l. 1923. 4. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 5. Slučajnosti.

NARODNI GOSPODAR

GLASILO „ZADRUŽNE ZVEZE“ V LJUBLJANI.

Člani „Zadruž zveze“ dobivajo list brezplačno. Cena listu za nečlane po 25.— Din. na leto, za pol leta 12.50 Din.
Cena inseratov po dogovoru. — Izhaja 15. dne vsakega meseca. — Rol o, jisi se ne vračajo.

J. Basaj.

Ali naj gremo z obrestno mero še kvišku?

Zadnji čas se zopet pojavlja pri naših hranilnicah in posojilnicah stremljenje, da bi se zvišala obrestna mera. Ker hranilnice in posojilnice čutijo, da radi konkurence bank mnogi vlagatelji dvigajo vloge in jih nosijo bankam, so take posojilnice mnenja, da zadružništvo glede obrestne mere ne sme zastati. Sicer, pravijo, bo zadružništvo izgubilo vlagatelje in brez sredstev sploh ne bo moglo vršiti svoje naloge: dovoljevati posojila potrebnim posestnikom. Da bi pa mogle vlagateljem zvišati obrestno mero, se posojilnice obračajo tudi na Zadružno zvezo z zahtevo, naj zopet zviša obrestno mero za naložbe.

Potrebno je, da napram temu stremljenju hranilnic in posojilnic zavzamemo stališče in da na kratko pojasnimo položaj na denarnem trgu.

Res je, da so banke silno dvignile obrestno mero za vloge radi tega, da bi dobile čimveč vlagateljev iz onih krogov, ki so se dosedaj držali hranilnic in posojilnic. Res je tudi, da so banke razvile posebno agitacijo in nastavile svoje agente in špijone, ki naj proti proviziji lovijo vlagatelje med kmeti. Celo kmetiskim hranilnicam in posojilnicam so začele obljubljanje izredno visoko obrestno mero za njih naložbe.

Z ozirom na ta položaj pa je vprašanje,

kako naj hranilnice in posojilnice vodijo boj za kmetški denar proti bankam. Ako bodo hranilnice in posojilnice peljale ta boj tako, da bodo v isti meri zviševale obresti za vloge, kakor jih zvišujejo banke, potem bodo seveda tudi posojila mogle dovoljevati le po izredno visokih obrestih. Sedaj vas pa vprašam, kaj je pravzaprav namen naših kmetških hranilnic in posojilnic? Njih namen je, kakor je že zadnjič Narodni Gospodar (stran 29) povdarjal, dajati sposobnim in vrednim posestnikom v potrebi kredit po nizkih obrestih. Prav poseben povdarek leži tukaj na nizkih obrestih, ker je iz izkušnje znano, da kmetško gospodarstvo visoke obrestne mere ne prenese. Oderuštvo je bilo za kmetško gospodarstvo vsled tega tako pogubonosno, ker je davilo kmeta z visoko obrestno mero. Nasproti pa vidimo, da danes obrt, trgovina in industrija plačujejo bankam še veliko višjo obrestno mero nego so jo svojčas plačevali kmetje oderuhom, pa vendar obrt, trgovina in industrija s kreditom po taki obrestni meri izhajajo, kmetje pa z nižjo obrestno mero niso mogli izhajati in so njihove kmetije ena za drugo morale na boben, ker so postale žrtev oderuških obresti. Kaj je vzrok tej razliki? Vzrok je ta, da obrt, trgovina in industrija visoke obresti, ki jih morajo plačevati ban-

kam, prevajajo naprej na odjemalce, na kupce. Kmet pa v ceni svojih pridelkov ne more zaračunati visokih obresti in ji s tem prenesti na odjemalca, ker on sam cene svojim pridelkom ne določa, temveč se ta cena določa na svetovnem trgu, največ na velikih produktnih borzah. In ako dela kmet v svojem gospodarstvu s posojilom po visokih obrestih, ne more zaračunavati teh obresti med stroške pridelkov, temveč te visoke obresti, čim bolj rastejo, tembolj obremenjujejo njegovo gospodarstvo, tako da mu naposled postanejo usodne. Iz tega vzroka poglavitno je nastalo kreditno združništvo, da pomaga kmetu s kreditom po nizki obrestni meri.

Zato je pogrešeno, ako se zadruga v tem boju bank za kmeti denar hočejo boriti na ta način, da kakor banke zvišujejo obrestno mero. Kajti s tem se vedno bolj oddaljujejo od svoje naloge, tako da jim polagoma postane ta naloga popolnoma nemogoča. Boj hranilnic in posojilnic z bankami za kmeti denar se mora vršiti drugače.

Ako so banke v boju za kmeti denar napadle na najopasnejšem mestu, ko računajo z visoko obrestno mero na sebičnost in dobičkaželjnost našega kmeta in z gotovostjo upajo, da bosta sebičnost in dobičkaželjnost močnejši nego zavest skupnosti in ljubezni do bližnjega, morajo hranilnice in posojilnice z vso močjo in povdankom kazati na zavest skupnosti in ljubezen do bližnjega. Treba je privedi kmetom pred oči, da je boj za ohranitev hranilnic in posojilnic obenem boj za ohranitev neodvisnega kmeta. Ako bo kmet izgubil to oporo, ki so mu jo dosedaj nudile hranilnice in posojilnice s posojili po nizki obrestni meri, potem nima pričakovati nič boljše-

ga, kar je imel v časih cvetočega oderuštva: vedno večje zadolževanje kmetskih posestev, propadanje blagostanja na kmetih in suženjstvo kmetskega ljudstva izkoriščevalcem, bančnim ali pa nebačnim oderuhom. In ako bomo pokazali to sliko, si morem težko misliti tako kratkovidnega kmeta, ki ne bi spoznal v tej gonji bank za kmetskim denarjem največje opasnosti za kmeti stan in ne bi se odločno postavil na stran hranilnic in posojilnic.

In še eno je, kar moramo držati kmetskemu ljudstvu v tem boju pred očmi. Sami se jako radi zgražamo nad oderuštvom. Oderuh nam je zaničevanja vreden človek, ki iztavlja stisko ali potrebo svojega bližnjega, da ga pritisne z oderuškimi obrestmi. Vprašam vas pa, ali nismo mi sami ravno taki oderuhi, ako nosimo denar radi visokih obrestí v banke?! Res je sicer, da sami tedaj ne pritisnemo svojega bližnjega neposredno z visokimi obrestmi. Zavedamo se pa lahko, da ga bo gotovo pritisnila za nas in zaradi naše zahteve visokih obrestí banka. Zahtevali smo od banke visoke obresti zato, da bo ona vzela od dolžnika še dvakrat ali trikrat višje. Mi držimo tatu vrečo in smo se pogodili z njim za eno tretjino ali več. Zavedajmo se, da je v marsikaterem oziru največje zlo današnjega gospodarstva nečloveško visoka obrestna mera, do katere je privedla brezobzirna konkurenca in oderuštvo bank. Kmet se bo v teh razmerah mogel vzdržati le, ako bodo njegove posojilnice ostale čimdalj od tega strašnega vrtinca in bodo kljub vsemu naporu bank znale vzdržati nizko obrestno mero.

Sicer pa moramo opozarjati, kar se na splošno opaža, da je tendenca obrestne mere navzdol. Že poldrugo leto raste vrednost našega denarja. Kadar pa vred-

nost denarja raste, tedaj nastaja v trgovini in obrtu splošni zastoj. Z dviganjem vrednosti denarja so zvezani konkurzi oziroma poravnave in to zopet tendenco obrestne mere navzdol pospešuje. Mnogi trgovci, ki so n. pr. delali dosedaj z bančnim kreditom, so sedaj, ko je nastopil v trgovini in obrtu precejšen zastoj, sprevideli, da se s tako visokim kreditom ne izplača in ne more več delati. Vsled tega opuščajo oziroma skrčijo svoj obrat v toliko, da vrnejo banki kredit in delajo le z lastnim denarjem. Mnogi celo podjetje popolnoma opustijo in rajši denar naložijo po visokih obrestih nego bi ga imeli v podjetju, kjer jim kljub delu in trudu nese manjše dohodke. Mnogi podjetniki so se torej naveličali delati kuluk bankam. Zato je povpraševanje po bančnem kreditu padlo, zvečala se je pa ponudba denarja na obresti, oboje skupaj tlači obrestno mero navzdol.

Ko smo svojčas bili prisiljeni zviševati vsled silnega pomanjkanja denarja tudi pri zadružništvu obrestno mero, tedaj smo deloma našli opravičilo za zvišanje obrestne mere. Opravičilo se je našlo v tem, da je vsled padajoče valute vsak vlagatelj stalno zgubljal, da se je njegova vloga vsled padajoče valute po svoji vrednosti krčila kakor sneg na solncu. V višji obrestni meri za vlagatelja smo tedaj videli nekako odškodnino za škodo, ki jo trpi vlagatelj vsled padanja našega denarja. In ako je dolžnik tedaj moral plačevati višje obresti, je bilo zo-

pet opravičilo lahko našti v tem, da je itak vsak dolžnik pri hitrem padanju denarja mnogo več pridobil nego je plačeval na obrestih. — Danes pa je položaj ravno nasproten. Danes vlagatelj vsled dviganja našega denarja že brez ozira na obresti stalno pridobiva in lahko rečemo, da je računajoč od najnižjega stanja naše valute do danes vsak vložnik pridobil na vrednosti svoje vloge več kot 100 %. In kakor pri dviganju denarja vlagatelj oziroma upnik na vrednosti stalno pridobiva, tako postaja za dolžnika dolg vedno težji, vedno večji. Ali naj potem položaj dolžnika poslabšamo še s tem, da ga še bolj obremenimo z visokimi obrestmi?

Na koncu moramo še pripomniti, da gredo banke skoro povsod z obrestno mero navzdol. In če pri tem na deželi vzdržujejo visoko obrestno mero ali jo celo povišujejo, je to samo radi tega, da bi razbile ali vsaj oslabile močno fronto kmeta, njegovo kreditno zadružništvo ali pa ker so se zašpekulirale. One so v denarni krizi videle, da se niso mogle pri obrestni meri tako svobodno gibati, ker jih je v njihovi svobodi prav znatno ovirala že dosti močna denarna organizacija kmetškega zadružništva. Zato bi jo rade oslabile, če ne uničile in zato hočejo pridobiti za se z visoko obrestno mero kmetške vlagatelje. Posojilnice morajo proti temu postaviti ne višjo obrestno mero, temveč morajo potrpati na zavest skupnosti in na ljubezen do bližnjega, na ta glavna temelja našega zadružništva.

Revizor Karol Kristofič :

Bankarstvo in zadružništvo.

Vedno občutnejše pomanjkanje likvidnih plačilnih sredstev je izzvalo med denarnimi zavodi hud konkurenčni boj. Lov za ljud-

skim denarjem je postal prava specijaliteta posameznih bank, ki zrejo z obupom in strahom v svoje prazne blagajne. Kakor volkovi v ovčji koži se pojavljajo agenti velekapitalizma med našim ljudstvom, vporabljajo vsa mogoča sredstva in zvijače ter skušajo pri-

dobiti ljudi, da bi vlagali denar v njihove blaginje. Naš kmet in podeželski obrtnik sicer nista imela in tudi še danes nimata dosti zaupanja do bank, vendar v preprostem ljudstvu še vedno ni opazati dovolj odporne sile napram modernemu oderuštvi in, le prepogosto se na žalost dogaja, da taki agenti izvabljajo od posameznikov denar pod pretvezo, da jim naložbe obrestujejo bolje nego ostali denarni zavodi, da je denar pri bankah bolj varno naložen nego drugod itd.

Poglejmo resnici v obraz in razmisljajmo, kako je z varnostjo vlog pri bankah, kako pri naših hranilnicah in posojilnicah.

Kar se tiče varnosti hranilnih vlog pri bankah, pribijemo, da se nobena banka ne more niti primerjati z našimi domačimi posojilnicami z neomejeno zavezo. Prvič nimajo banke razun vplačane delniške glavnice, za seboj nikakega jamstva. Delniška glavnica, ki redkokdaj doseže 50 milijonov dinarjev, niti malo ne dosega vrednosti jamstva naših posojilnic, pri katerih jamčijo člani solidarno s celim svojim imetjem. Ker imajo naše posojilnice povprečno po 150 članov, desega njih jamstvo, ako cenimo vrednost premoženja posameznih članov le po Din. 250.000, skupno 37.500.000, — dinarjev. Iz tega je že na prvi pogled razvidno, da jamstvo naših ljudskih hranilnic in posojilnic največkrat presega vrednost delniške glavnice malih in srednjih bank, dosega celo vrednost delniške glavnice velebank. Pri tem je povdarjati, da je prvič pri nas na deželi zelo mnogo takih kmetijskih posestev, ki jih po današnjem stanju dinarja lahko cenimo na 500.000 Din. in drugič, da imajo ta posestva jamčiti le za par milijonov dinarjev ali navadno celo manj vlog. Delniška glavnica banke pa ima jamčiti za vloge, ki glavnico z rezervnim kapitalom večkratno presegajo.

Pogosto javljajo banke po časopisnih in

drugih razglasih naravnost bombastične številkice o svojih obstoječih rezervah in o svojem lastnem imetju, ne povedo pa, kako in kje so dotične rezerve naložene. Bančni posli so namreč vedno več ali manj spekulativnega in riskantnega značaja in marsikdaj se pripeti, da velikanske rezerve, če iste tudi v resnici obstojajo, izginejo čez noč. Pa tudi ako bi tega ne bilo, nimajo banke vsled svojih spekulacij nikdar svojega imetja naloženega likvidno tako, da bi v slučaju potrebe svoje rezerve vnovčile. Tako n. pr. imajo banke večino svojega čistega imetja v stavbah, težko likvidnih papirjih itd., vsled česar tudi v tem pogledu ne morejo uspešno konkurirati našim posojilnicam, katerih poslovanje je omejeno na sprejemanje hranilnih vlog in izdajo posojil proti povsem varnemu poroštvu, pri čemur je vsaka spekulacija popolnoma izključena. Poleg tega so posojilnice pod trajnim nadzorstvom združnih revizorjev, česar tudi pri bankah ni.

Z. ozirom na govornice, da banke obrestujejo vloge bolj kot naše posojilnice, se mora zopet povdarjati, da take in podobne trditve niso utemeljene in tudi ne resnične. Res je sicer, da posamezne banke obljubljajo vlagateljem za večje zneske višje obresti, toda to le pogojno, ako vlagatelj vlogo na gotov rok veže. Vlagatelj v takem slučaju ne razpolaga več pristo s svojim denarjem. Ako potrebuje denar, mora nameravani dvig iz svoje knjižice v smislu pogodbe z banko na določeni rok odpovedati. Mnogokrat se celo zgodi, da banka v takem slučaju odpovedanega zneska od dne odpovedi do dne izplačila sploh ne obrestuje več. V slučaju pa, da vlagatelj denar nujno potrebuje in ne more čakati do poteka odpovednega roka, mu izplača banka potreben denar kot posojilo, za katero si odračuna poleg stroškov in drugih pristojbin pod najrazličnejšimi imeni tudi obresti za posojilo, ki presegajo višino obresto-

vanja hranilne vloge za tri do štirikrat. V takem slučaju vlagatelj ne prejme od svoje naložbe pri banki faktično nikakih obresti, temveč mora plačati banki še posebne stroške za to, ker ji je izročil denar v izkoriščanje.

Manjše hranilne vloge pa se obrestujejo pri bankah v najboljšem slučaju po isti obrestni meri, kakor je običajna pri naših hranilnicah in posojilnicah. Kot dokaz pravkar navedeni trditvi naj služi dejstvo, da obrestuje večina ljubljanskih bank v smislu njih tačasnih uradnih razglasov hranilne vloge po 5 %. Temu nasproti je Zadrúžna zveza s svojo obrestno politikó omogočila svojim članicam-posojilnicam, da so po večini vse dvignile obrestno meó hranilnih vlog na 6 % in še višje.

Na podlagi navedenih podatkov mora biti vsakomur jasno, da je denar pri domačih posojilnicah vedno boljše in kar je glavno varnejše naložen kot pri katerikoli banki.

Oglejmo si še nekoliko poslovanje bank in to primerjajmo s poslovanjem in namenom naših hranilnic in posojilnic.

Banke zastopajo dandanes s svojim »modernim« poslovanjem edino le koristi velekapitala. Njih prvi in zadnji namen je dobiček, zbiranje in upravljanje kapitala, izposojevanje, investicije in drugo, vse le radi dobička. Kakor denar sam ne pozna domovinstva, ne narodnosti, ne bratstva, niti usmi-

ljenja in ljubezni, tako je tudi pri bankah, ki so popolnoma odvisne od maloštevilnih magnátov. Slednji izkoriščajo v svoji prid vse slabšje gospodarske sloje do skrajnosti. Mednarodni kapitalizem, katerega oficijelne zastopnice so danes banke, ubija, ropá in mori, toda zdi se, kakor da ni moči in sredstev, ki bi bila zmožna vsaj omejiti ako že ne preprečiti to največje zlo v zgodovini človeštva. Poglejmo naše gospodarske razmere. Skoro vsa večja podjetja: tovarne, veletrgovine, industrija, da celo manjša podjetja so danes ali izključna last posameznih bank ali pa so vsaj od njih več ali manj odvisna. Vse povsod ima bankarstvo svoj vpliv in ta vpliv deluje uničujoče na gospodarsko neodvisnost in pridobitek malega človeka, ki postaja polagoma suženj modernega kapitalizma.

Našproti temu imajo naše, na zadrúžni podlagi sloneče posojilnice vzvišen namen, nuditi gospodarsko pomoč onim slojem, ki so opore potrebni in v resnici ta svoj namen tudi vrše. Posojilnice ne delajo za svoj dobiček, temveč je njih edina naloga, da pospešujejo gospodarstvo svojih članov in s tem praktično izvršujejo zapoved božjo: »Ljubi svojega bližnjega...«. Tega bi se moral zavediti vsakdo izmed nas ter se otresati ljudskih izkoriščevalcev vedno in povsod in to ne le iz ljubézni do bližnjega, temveč tudi iz ljubézni do samega sebe.

Joža Barle.

Pomanjkanje gotovine in posojila.

Današnje denarite razmere zahtevajo pri posojilnicah povsem drugačno gospodarstvo, kakor smo ga bili vajeni med vojno in po vojni. Glavna znaka vojnega in povojnega gospodarskega položaja sta bila inflacija in devalvacija t. j. popláva papirnatega denar-

ja in s tem združeno propádanje denarja. Posojilnice so imele skoro v preobilni meri hranilnih vlog, malo pa prošenj za posojila. Tako so bile vsak čas popolnoma likvidne. Tekoči zadnjega leta pa so se razmere na denarnem trgu vsled drugačne fi-

nančne politike, ki je zlasti nastopila proti inflaciji papirnatega denarja, zelo spremenile. Posledica je ne le stabilizacija ali ustalitev temveč znaten dvig dinarja. S tem pa je poleg drugega tudi v zvezi pomanjkanje gotovine.

Kakšen učinek je imelo pomanjkanje gotovine na denarni promet pri posojilnicah? Manj vlog, več dvigov, predvsem pa vedno več prošenj za posojila. Prehod od obilice na pomanjkanje denarja je bil sorazmerno nagel. Nekatero posojilnice se novega položaja niso pravočasno zavedle in so v kratkem času večji del svojih naložb dale v posojila. Kaj je temu moralo slediti? Prihajali so vlagatelji po svoje novce in — posojilnica jih jim ni mogla izplačati.

Z novimi razmerami moramo pri gospodarstvu v posojilnicah nujno vpeljati tudi primerne gospodarske metode. Ako je malo gotovega denarja, ga moramo zato toliko bolj ekonomično uporabljati, da nam služi in koristi, kolikor največ more.

Denar mora hitro krožiti, kajti ravno v tem, da gre hitro iz rok v roke, v tem tiči njega izraba.

In ravno posojilnice so zato tukaj, da regulirajo kroženje denarja. Na eni strani skušajo pritegniti nase ves denar, ki leži brezploden in neizrabljen med narodom — na drugi strani pa s pametnim dajanjem posojil skrbe, da se denar v resnici dobro izrabi t. j. da koristi kar največ more in kar največ ljudem more.

Kakšna posojila pa ta namen najbolje dosežajo? **Kratkoročna posojila!** Čas dolgoročnih zlasti hipotekarnih posojil je minul. Izposojeni denar mora čimpreje nazaj. To pa iz dveh vzrokov: prvič se posojilnica s tem tudi pri majhnem dotoku vlog obdrži stalno likvidna — drugič pa se lahko vrnjena posojila dajo zopet drugim prosilcem. Na ta način se s sorazmerno malim kapitalom

pomaga večjemu številu pomoči potrebnih.

Kot razmeram primerne bi navajal naslednje načine posojil.

1. Posojila na čim krajši rok. Na tri do šest mesecev. Na eno leto je preveč. Obresti plačljive za ves čas naprej. Izdani denar se hitro vrača in gre lahko zopet v druge roke.

2. Posojila na obroke. Prosilec se posojilo dovoli in izplača pod pogojem, da vsak mesec ali vsaka dva meseca odplača na glavnico gotovo, vnaprej določeno svoto.

3. Posojila proti odstotnemu odplačevanju. Posojiljemalec mora vsakega pol leta ob priliki, ko plačuje obresti, odplačati poleg obresti še n. pr. 20 % prvotne glavnice. Ta način je zlasti priporočljiv za posojila, ki so bila dana pred sedanjo denarno krizo. Denar se na ta način spravi v cirkulacijo.

4. Posojila na vknjižbo le v izjemnih slučajih n. pr. požar. Vknjižbe značijo obremenitev kmetskih posestev in so brez prodaje posestva težko izterljive. Denar, dan v vknjižena posojila je za posojilnico za lep čas vezan. Posojila na vknjižbo so v času pomanjkanja gotovine najbolj neprimerna. Tudi z ozirom na varnost v sedanjih razmerah — pri padanju cen kmečkih posestev — niso priporočljiva. Lahko tudi vsled dvignja dinarja polagoma postanejo tako breme, da presegajo vrednost posestva; kajti ako se dinar dviga, bomo ceno posestva izražali z vedno nižjimi vsotami.

Vse tu navedeno ni nič novega, ampak je le staro pravilo o rajfajzenskih posojilih. Vsi ti načerti so brez težav izvedljivi in se pri mnogih posojilnicah izvajajo s popolnim uspehom.

Važno pri tem je, da se od dolžnikov zahteva natančno izpolnjevanje stavljenih pogojev. Posojilo mora biti po preteku roka gotovo vrnjeno, obroki točno ob določenem

času plačani, odstotna odplačila vsakega pol leta sigurno plačana itd. Izjeme se dovoljujejo le v ozira vrednih slučajih.

Prva skrb vsake posojilnice mora biti likvidnost. To je v današnjih razmerah najlažje doseči z omejitvijo ali enostavno uki-

nitvijo posojil. Toda posojilnica, ki je ukinila posojila, je prenehala izvrševati svoj glavni namen. Višek dobrega posojilniškega gospodarstva v času pomanjkanja gotovine je obdržati likvidnost in obenem — na pravi način in v pravi meri — dajati posojila.

I. B.

Ustanovitev pasemskega okrožja za Gorenjsko.

Po čemer se je že tako dogo kazala potreba, k čemer je tudi vabil vzgled dolenskih živinorejskih zadrug, to se je 13. februarja t. l. izvršilo v Škofji Loki z ustanovitvijo gorenjskega pasemskega okrožja.

Zbralo se je lepo število živinorejcev, med njimi zlasti zastopniki šestih živinorejskih zadrug na Gorenjskem, zastopnika Živinorejske zveze za kamniški politični okraj, zastopnik oddelka za kmetijstvo g. inštruktor Pevc, zastopnik Gospodarske zveze g. Krištof, zastopnik dolenskega živinorejskega okrožja g. Hočevar, zastopnik Zadrुžne zveze g. dr. Basaj in drugi.

Po otvoritvi zborovanja in izvršitvi formalnosti je bil za predsednika zborovanja izvoljen predsednik Živinorejske zveze za kamniški politični okraj g. F. Borc. Po pozdravih in kratkih uvodnih besedah je narisal pomen ustanovitve gorenjskega pasemskega okrožja, kakor imajo svoje okrožje tudi že dolenske živinorejske zadruge. Za povzdigo živinorejce so se kot najuspešnejše izkazale živinorejske zadruge, osnovane na načelu samopomoči. Te zadruge pa ne morejo tako uspešno delovati, ako so ločene vsaka za se, kakor bi lahko delovale in imele lepe uspehe, ako se v svrhu medsebojne pobude in enotnega skupnega dela združijo. Enotno gorenjsko pasmo bomo mogli vzgajati le z enotno organizacijo živinorejskih

zadrug v celem pasemskem okrožju. V to svrhu je ustanovitev gorenjskega pasemskega okrožja neobhodno potrebna.

Sledilo je predavanje g. inštruktorja Krištofa o nalogah živinorejskega okrožja, (ki je bilo objavljeno v zadnji številki Narodnega Gospodarja na strani 25.). Temu predavanju je sledilo predavanje tajnika živinorejske zadruge v Predosljih g. I. Ovse- neka o živinorejski organizaciji. V svojem referatu je razmotrival najprej pomen organizacije za vzgojo plemenske živine in za mlekarstvo s posebnim ozirom na položaj, ki ga zavzema Slovenija v novi državi. Svoja glavna cilja: vzrejo dobre plemenske živine in dobro mlečnost pa bo naša živinoreja dosegla le tedaj, ako bodo živinorejci organizirani za skupno delo. Pri razmotrivanju vprašanja, ali naj bo živinorejska organizacija izvedena po samostojnih zadrugah ali po živinorejskih odsekih pri občinah, se je odločno zavzel za zadruge, ki so že pokazale, kaj premorejo in ki imajo tudi najvažnejši predpogoj, namreč dobro voljo. Le tisti, ki imajo dobro voljo, bodo v organizaciji dosegli uspehe, dočim so živinorejski odseki s svojim birokratizmom ostali, kjer so sploh začeli delati, le pri prvih začetkih. Sicer pa je tudi občina danes preveč državni urad in tudi preveč obložena z drugimi posli, da bi mogla še na polju živinoreje kaj izvršiti. Zadruge naj bi se ustanavljale po možnosti

za vsako občino. Le kjer so občine manjše, naj se zadruga ustanovi za dve ali več sosednjih občin. Važne pri zadrugah so funkcije zaupnikov po vaseh. S pomočjo takih zaupnikov je zadrugi delo silno olajšano, je dan potrební stik s člani in z njih pomočjo zadruga popolnoma pozna in obvlada svoj okoliš. Kar pa je pri zaupnikih še posebno važno, je to, da na ta način pritegne zadruga mnogo živinorejcev, zlasti mlajših fantov k svojemu delu in v njih vzbudi zanimanje za živinorejo. — Zadruga bi se po okrajih med sabo organizirale v živinorejske skupine. Take živinorejske skupine pa bodo potrebne še le, ko bo mreža živinorejskih zadrug postala gostejša. Višja stopnja nad živinorejskimi skupinami je pasemsko okrožje, kakršno danes ustanavljamo in čegar naloge je podrobno očrtal g. Krištof. Ko bomo imeli enkrat izvedeno živinorejsko organizacijo v treh stopnjah: zadruga, skupina, okrožje, potem bomo lahko pristopili k zadnji nalogi, k združitvi pasemskih okrožij v slovensko živinorejsko zvezo. Zveza bo prirejala letno posvetovanje zastopnikov pasemskih okrožij,

bo v gotovih časih prirejala živinorejske kongrese in bo naposled kot nekaka zbornica za živinorejo zastopala koristi živinoreje napram vladi pri raznih prilikah in napram inozemstvu, podajala svoja mnenja pri zakonodaji, pri določevanju uvoznih in izvoznih carin, pri železniških tarifih za prevoz žive in zaklane živine, krme itd.

Po referatih se je razvila živahna debata, v katero so posegali vsi navzoči živinorejci. Obravnavalo se je zlasti vprašanje, ali naj se živinoreja organizira v zadrugah ali v živinorejskih odsekih pri občinah, pri čemer se je zbor postavil za živinorejske zadruga. V razgovor je prišel tudi načrt zakona o pospeševanju živinoreje, vprašanje licencovanja bikov plemenjakov, uvoz plemenske živine, izmenjava plemenskih živali med posameznimi zadrugami, podpore za živinorejo od države, od občin, od zadrug itd.

Naposled so se vršile volitve za gorenjsko pasemsko okrožje, pri čemer je bil za predsednika okrožja izvoljen Franc Borc iz Kamnika, za tajnika pa Jožef Mrak iz Podgorja.

VPRAŠANJA IN ODGOVORI

Vprašanje 9: Več posojilnic se je obrnilo do nas za pojasnilo, zakaj se pobira pri rentnem davku za l. 1923 poleg 100 % državnega pribitka še 30 % izrednega pribitka.

Odgovor: Zakon o proračunskih dvanajstih mesecih za julij, avgust in september 1923 (št. 65 Uradnega lista z dne 14. julija 1923) odreja v čl. 18, da se za leto 1923 ustanavlja začasno izreden pribitek na odmerjeno skupno vsoto neposrednih davkov z vsemi državnimi pribitki: a) pri zemljiškem davku 5 dinarjev na vsak dinar davka

in pribitka, b) pri vseh ostalih neposrednih davkih pa 30 % od davka in pribitka. Davčni uradi, ki zahtevajo plačilo tega izrednega pribitka, se ravnaajo torej po predpisih omenjenega zakona in je treba za l. 1923 plačati ne samo 100 % državni pribitek, ampak tudi 30 % izredni pribitek od vsote rentnega davka in državnega pribitka. Ako bi n. pr. pri neki posojilnici znašal 1½ % rentni davek 600 Din., znaša 100 % državni pribitek tudi 600 Din. in 30 % izredni pribitek 360.— Din.

Vprašanje 10 : Ali so 30 % izrednemu pribitku podvrženi tudi invalidski davek in davek na poslovni promet ?

Odgovor : Po členu 19. zakona o proračunskih dvanajstinah za mesece julij, avgust in september 1923 sta od plačevanja 30 % izrednega pribitka za l. 1923 izrecno **izvzeta invalidski davek in davek na poslovni promet.**

Vprašanje 11. V prvi letošnji številki Narodnega Gospodarja je na 6. in 7. strani objavljena naredba ministrstva financ z dne 25. dec. 1923 št. 43.322 o oprostitvi zadrug od plačevanja taks. Tu čitamo med drugim, da se ne plačajo takse za potrditev obligacij zadrušnikov, kadar jemljejo denar na posodo od svojih zadrug. To besedilo nam v več ozirih ni jasno, pa zato prosimo, da pojasnite:

a) ali je pod izrazom »obligacije« razumeti naše zadolžnice.

b) ali so taks proste tudi zadolžnice na vknjižbo.

c) ali mora dolжник na zadolžnici za vknjižbo plačati takso za legalizacijo svojega podpisa.

č) ali sta izvornik in prepis vknjižbene zadolžnice prosti takse kot prilogi k zemljknižnemu predlogu ?

Odgovor : K točki a) : V srbskem združnem zakonu iz l. 1898 pomenja izraz »obligacija« isto kakor pri nas beseda »zadolžnica«.

K točki b) : Člen 98 srbskega združnega zakona, ki je bil proširjen na vso državo s čl. 262 fin. zák. za l. 1922/23, ne dela glede zadolžnic nikakih razlik. Ravno tako uvodoma omenjena naredba finančnega ministrstva od 25. dec. 1923. Zato so oproščene taks vse zadolžnice, bodisi take na osebno poroštvo, bodisi one na vknjižbo.

Od več strani smo bili dobili obvestila, da so se okrajna sodišča branila sprejemati nekolkovane zadolžnice na vknjižbo. Vsled

tega smo se bili obrnili osebno do višjega deželnega sodišča v Ljubljani. Ondi se nam je reklo, naj se višjemu deželnemu sodišču sporoči vsak tak slučaj, nakar se bo okrajnemu sodišču dalo primerno navodilo.

K točki c) : Na vprašanje, ali mora dolжник za legalizacijo svojega podpisa na vknjižbeni zadolžnici plačati takso, kj znaša Din. 10, ali če je te takse oproščen, se zaenkrat še ne more odgovoriti z gotovostjo. Ne zakon ne navedena naredba finančnega ministrstva nista v tem oziru dovolj jasna in bo potreba počakati natančnejših odredb generalne direkcije posrednih davkov. Dotlej pa bodo naša rigorozna oblastva brez dvoma zahtevala plačilo takse za legalizacijo podpisa, češ, da so pristojbinske ugodnosti priznane le zadrugam, ne pa tudi njihovim članom.

K točki č) : Priloge, ki jih dodajajo zadruge svojim prošnjam in vlogam, namenjenim državnim oblastvom, so kolka proste. Zato uživa to ugodnost tudi zadolžnica, ki se priloži v izvorniku in prepisu k predlogu za vpis zastavne pravice ali predznambe.

Vprašanje 12 : V kakem razmerju stoji čebelica napram hranilnici in posojilnici, pri kateri nalaga svoje zbirke ? Ali je Čebelica samostojno podjetje, ali nekak odsek hranilnice in posojilnice ? Ali je treba za Čebelico posebnega odbora ? (H. p. v P.)

Odgovor : Vaše vprašanje ni dovolj jasno. Čebelica se lahko ustanovi kot samostojno društvo s svojimi pravili. Kolikor nam je znano, pa taka društva ne obstojijo, temveč je Čebelica navadno odsek kakega drugega društva. V tem slučaju odgovarja na zunanost za Čebelico odbor dotičnega društva, čeprav običajno poveri vodstvo posebnemu čebeličarju. V kolikor taka Čebelica vlaga svoje zbirke v hranilnico in posojilnico, more nastopati v tem slučaju na zunanost napram

posojilnici le pod društveno firmo, torej n. pr. Čebelica Izobraževalnega društva v N. — Kolikor nam je znano, ima za Čebelico posebna navodila Orlovska organizacija, katera ima tudi za vse Čebelice svojih orlovskih odsekov **centralno čebelico** v Ljubljani (Ljudski dom), pri kateri nalagajo odsekovne Čebelice svoje zbirke.

Vprašanje 13 : Za konsumne zadruga zatevajo oblasti nastavitve izučenega poslovdje. Ali more potem taka zadruga imeti tudi v smislu obrtnega reda trgovske učenice in izdajati učna izpričevala ? (K. d. v Ž.)

Odgovor : Stojimo na stališču, ki smo ga tudi že ponovno pojasnili, da zadruga bodisi konsumne, bodisi kreditne ne izvršujejo obrta v zmislu obrtnega reda, **ako poslujejo samo s člani**. Zato za nje ne velja določba obrtnega reda, da morajo imeti izučenega poslovodjo. In ker na tej podlagi ne priznavamo za take zadruga dolžnosti obrtnega reda, se moramo naravno odreči tudi pravicam obrtnega reda, zlasti tudi pravici imeti v naših zadrukah vajence in jim izdajati učna izpričevala.

Vprašanje 14 : Ali more delokrog šulce-deličevk segati preko državnih mej ? Če ne, ali je treba izbrisati člane, ki so po vojni postali državljani sosedne države ? (K. d. v Ž.)

Odgovor : Delokrog šulce-deličevke ne more segati preko državnih mej in Vam je člane, ki so vsled mirovne pogodbe in poznejših konvencij padli onstran državne meje, brisati.

Vprašanje 15 : Ker imamo precej vezanih vlog, Vas prosimo pojasnila, kakšne po-

goje ima pri vezanih vlogah stranka in kakšne hranilnica in posojilnica. (H. p. v Št. J.)

Odgovor : Za vezano vlogo je treba med stranko in med posojilnico tožadevne pogodbe, to se pravi : predloga stranke, da je pripravljena radi višjih obresti vlogo vezati na gotov odpovedni rok in soglasnega odgovora posojilnice ali pa obratno. Običajno se taka pogodba ne dela pismeno, to se pravi v obliki pismenega predloga in pismenega odgovora, temveč se napravi enostavno ustmeni dogovor in posojilnica si v svojih knjigah, najboljši v knjigi vlagateljev to soglasje zabeleži. — Pogoji te pogodbe so : stranka se zaveže, da se bo držala gotovega odpovednega roka (3 ali 6-mesečnega ali tudi letnega), posojilnica se zaveže, da bo tako vlogo višje obrestovala. Stranka ni upravičena zahtevati izplačila vloge prej, nego potече določeni odpovedni rok. Ako ji pa posojilnica vlogo kljub temu izplača, potem naj računa od dne izplačila za cel odpovedni rok nazaj le običajne obresti, ne pa višje obresti. Primer : Vlagatelj je 1. januarja 1923 vložil 1000 Din. vezano proti 6-mesečni odpovedi, za kar mu posojilnica dovoli 1 % višje, vzmimo 7 %-ne obresti. Ako vlagatelj hoče 1. julija znesek dvigniti, mu posojilnica ni dolžna izplačati, ter lahko čaka skozi cel odpovedni rok 6 mesecev, t. j. do 31. decembra 1923. Ako pa mu posojilnica takoj na zahtevo 1. julija vlogo izplača, potem mu za 6 mesecev pred izplačilom od 1. januarja do 30. junija računa za vlogo ne 7 % obresti, temveč običajne, v našem primeru 6 % obresti.

□ □ □ □ □ □ □ ZADRUŽNIŠTVO. □ □ □ □ □ □ □

Narodni Gospodar ima med zadružniki še vedno premalo naročnikov. Proti pomanjkanju zadružne zavesti in proti nevednosti

v zadružnih zadevah se moramo boriti z vsemi načini, zlasti tudi s tiskom. Kako naj naše zadruga uspevajo in procvitajo, ako ni-

ti člani načelstev in nadzorstev ne berejo zadrúžnega glasila! Ne bodo pa ga brali, ako ga ne bodo dobivali na dom. Naj torej zadrúge poskrbijo, da vsi člani načelstva in nadzorstva dobivajo zadrúžni list v roke.

Dopolnilno prenosno takso imajo glasom tarifne postavke 12 pripomba 12 plačevati zadrúge v izmeri 2‰ od prometne vrednosti in ne kakor smo javljali v prvi številki Narodnega Gospodarja (na str 8) 4‰ od prometne vrednosti, ker spadajo pod točko 2 pripombe 12, ne pa pod točko 1 iste pripombe. V točki 1 pripombe 12 navedene »zadrúge« so rodbinske zadrúge (v Srbiji, na Hrvatskem).

Zadrúge, ki dobijo od oblastev kake odloke, naj pazijo, da se proti odlokom pritožijo v predpisanem oziroma zakonitem roku. Ako pa smatrajo, da same niso v stanu sestaviti pritožbe oziroma rekurza, tedaj naj pošljejo odlok pravočasno najbolje takoj po sprejetju Zadrúžni zvezi v Ljubljano, da jim ona sestavi rekurz. Dogajajo se namreč slučajji, da zadrúge nepravilno sestavijo rekurze ali jih vložijo šele po preteku rekurznega roka ali pa pošljejo celo zadevo Zadrúžni zvezi, ko je že prepozno.

Še en popravek k naredbi o oprostivni zadrúg od plačevanja taks. V 1. številki Narodnega Gospodarja na strani 7, desni stolpec, četrti odstavek od zgoraj se pravilno glasi: »za obresti na deleže, če ne presežajo obrestne mere pri Narodni banki in če se te mere ne izpreminjajo v razmerju z izkazanim dobičkom.« Prej je stalo pomotoma »na vloge,« mesto »na deleže,« kar pa je bilo pozneje uradno popravljeno.

Zadrúgam, ki so spremenile pravila po določbah čl. 262 in jim vsled tega pristojajo oprostivne od plačevanja taks, kakor so točno navedene v Narodnem Gospodarju št. 1 na strani 6 do 8, naročamo, da na vseh vlogah in prilogah navajajo: »Po naredbi ministra

za finance od 25. 12. 1923 št. 43322 takse prosto«.

Redne seje pri blagovnih zadrúgah. O tej stvari, ki je važna za naše blagovne zadrúge, podajamo iz nekega dopisa sledeči odstavek: »Pogoj za red v poslovanju in za resnično vodstvo zadrúge so redne seje načelstva. Ako načelstvo nima rednih sej, so člani načelstva samo kimavci, samo marionete, vse vodstvo pa dejansko leži v rokah poslovođe, kateri edini je o vsem informiran, kateri edini o vsem odloča, kateri edini vse naroča in ima edini v vse vpogled. Ako je on pošten in še sposoben zraven, tedaj zadrúga dobro dela. Ako je nepošten, se lahko zgodi, da spravi zadrúgo v prepad, ali pa pri zadostni pretkanosti v svoje roke kot svoje podjetje. Iz prakse bi za dokaz lahko navedli številne slučajje. Ker pa odgovornost nosijo člani načelstva, je edino pravilno in tudi v zadrúžnem duhu, da v glavnem o poslovanju zadrúge odločajo in so o njenem stanju informirani oni, ki imajo odgovornost. To se more zgoditi le na rednih sejah. Potem se bodo člani ne le svoje odgovornosti zavedali, ampak bodo tudi marsikaj v interesu zadrúge storili, če ne drugega pa vsaj to, da bodo med člani agitirali za zadrúžno disciplino in zvestobo ter pridobivali nove člane. Zdi se celo, da so mesečne seje za take zadrúge premalo in bi bile na mestu vsaj 14-dnevne seje. Pripomniti pa je seveda, da zahteva trgovsko poslovanje, da se veliko nujnih stvari sklepa kratkim potom izven seje, da mnogokrat poslovođa in načelnik o kaki nujni stvari sama odločata in naknadno predlagata svoj sklep načelstvu v odobritev«.

Prinašamo ta odlomek, da ga preberejo in uvažujejo člani načelstev zlasti blagovnih zadrúg.

Podpore za bibe plemenjake lahko prosijo živinorejske zadrúge. V proračunu, ki bo menda v kratkem sprejet, je za to svrho

določena precejšnja vsota. Zadruga naj vlagajo prošnje na velikega župana ljubljanske, odnosno mariborske oblasti, najbolje potom svoje Zadrुžne zveze. Prošnji je priložiti: seznam članov živinorejske zadruge, število bikov plemenjakov in ali se ti uporabljajo samo za krave članov ali tudi nečlanov, pogodba z bikorejcem, pravila zadruge, zadnji računski zaključek in pojasnilo, koliko živali ima zadruga vpisanih v rodovnik.

Podpirajte zadrुžništvo! Za nami je sedem debelih egiptovskih krav, za nami je kratka povojna doba, ko je bilo ljudstvo polno denarja. Vsak pridelek se je drago prodal, bile so razne podpore; kamor si se obrnil, si dobil denar. Danes je drugače. Nastala je brezposelnost, država, dežela in občina nakladajo visoke davke, pridelkov ni mogoče prodati, ako jih nočete oddati za polovično ceno. Ljudstvo stoji nemo premišljuječ, kaj bo. Oni, ki so si v debelih letih kaj prihranili, bodo črpali iz tega vira potrebnih sredstev za nadaljnje gospodarjenje. Kdo pa naj pomaga drugim, ki si vsled bolezni ali vsled kakšnega drugega razloga nišo mogli ničesar prihraniti? Ali naj dovolimo, da se naše gospodarstvo pogrezne za 30 let nazaj, ko je v vsaki vasi gospodaril oderuh? Danes sicer ne bo gospodaril povsod vaški oderuh, pač pa kakšna banka.

Prihaja doba, ko bo naše ljudstvo občutilo moč kapitalizma, združenega v rokah posameznega kapitalista ali pa banke. Eden in drugi pa so brez srca, ki se ne ozirajo na potrebe, niso dovtetni za prošnje in jim je vse le denar. Kdo bo mogel kljubovati temu kapitalu, ako ne organizacija posamezno sicer slabih, a v slogi močnih ljudi. V slogi je moč, pravi že stari naš slovenski pregovor. Ta sloga našega ljudstva se pa mora pokazati na gospodarskem polju ravno v močnem zadrुžništvu.

Zadrुžništvo uspeva tedaj, ako ga vodi-

jo požrtvovalni ljudje, ki ne gledajo samo na svojo korist. Prežeti morajo biti s pravim duhom ljubezni do bližnjega in ne iskati na tem svetu plačila za svoj trud. Ljubezen do trpečega ljudstva, zavest, da si moramo sami pomagati in ne čakati rešitev od drugod, razumevanje današnjih gospodarskih razmer in spoznanje, da lezemo v gospodarsko propast, ako se pravočasno ne zavemo in ne organiziramo, to naj bo gonilo pri našem delovanju na gospodarskem, zadrुžnem polju. (Gospodarski list št. 3 1924).

Organizacija našega mlekarstva, članek g. ravnatelja Žarena v 1. št. Narod. Gospodarja je dobil v »Avtonomistu« od 8. marca št. 10 odgovor od g. P. Cvenkel v članku: »Namišljeni dobički slovenskega trpina.« v katerem g. Cvenkel trdi, da je bilanca mlekarstva v kmetovem gospodarstvu pasivna in je s tem ovržena trditev g. Žarena o velikih dobičkih, ki jih ima kmet od mlekarstva.

G. Žaren je stvarne podatke proti temu odgovoru navedel v članku »Naše mlekarstvo«, v Slovencu od 12. marca t. l. zato jih tukaj ne bomo navajali. Pripomnimo pa samo to, da g. Žaren v članku v Narodnem Gospodarju trdi le, da noben pridelek kmetu ne vrže toliko izkupička kakor mleko, tudi les ne. G. Cvenkel pa je stvar zasukal in v svojem odgovoru dokazuje, da mleko ne dá kmetu nobenega dobička. O dobičku članek »Organizacija našega mlekarstva« ni govoril.

Poleg tega bi pa opozorili na dejstvo, da tisoče in tisoče kmetov dobiva vsaj najpotrebnejše dohodke iz mleka in to celo takih kmetov, kateri gozda nimajo niti za lastno potrebo. Kar se pa gozdov tiče, so pa dohodki kmetov iz te panoge zelo majhni, ker so žalibog pri nas najlepši gozdni deli v rokah države ali veleposestev in ker lesni trgovci kmetom daleč ne plačujejo tega, kar bi mogli imenovati pravično ceno. G. Cven-

klu bo prav dobro znano, da o kakem rednem dohodku iz gozda, ki bi se dal primerjati z dohodki iz hleva, ne more biti niti govora pri našem kmetu, ki ima gozda veliko premalo. In to nehoče mora priznati sam, ko govori o tem, da kmeta, ki nima zaraščene-ga gozda, podere vsaka nezgoda, kmet pa, ki ima les v gozdih, je trden in se mu ni treba bati gospodarske katastrofe. Les za kmete, (kolikor jih je pač tako srečnih, da ga imajo) pomeni rezervo za nesreče in največje potrebe, mleko pa pomeni vsakdanji kruh za družino in reden primeroma lep dohodek. Redke izjeme so kmetje s toliko gozda, da bi mogli (poleg domače porabe) iz njega dobiti reden dohodek.

Ker se je hvala Bogu ravno mlekarska produkcija že pred vojno organizirala v združništvu in ni moglo dobiti odločilne besede trgovsko posredništvo, je bila ravno ta panoga najbolj rentabilna in dokazuje to nenadno hitri razvoj našega mlekarstva zadnjih pet let pred vojno. Gotovo je, da je naš gospodarski položaj tudi po vojni v novi državi tak, da bo naš kmet moral težišče svojega gospodarstva položiti ravno v živinorejo z mlekarstvom, kar kmetje tudi spoznajo in zlasti zadnji čas marsikje uvidevajo potrebo ustanovitve mlekarske zadruga. Račun rentabilnosti molzne krave, kakor ga nastavlja g. Cvenkel v »Namišljenih dobičkih slovenskega trpina«, se da postaviti tako in se da postaviti tudi popolnoma drugače. Slovenski trpin pa prav dobro ve, kaj za njegovo gospodarstvo pomeni živinoreja z mlekarstvom in ravno tako vè, da bi se za vse panoge kmetskega gospodarstva dala postaviti taka pasivna bilanca, da pa bo on in njegova družina kljub temu moral živeti od pasivnih panog. Skušnja pa mu je dokazala, da bo pasivnost toliko manjša in s tem tudi manjše njegovo trpljenje in manjša njegova beda, kolikor bolj se

bo znal otresti trgovskega posredništva in si pomagati v lastni organizaciji, v kmetskih zadrugah.

Mlekarski tečaj s praktičnim in teoretičnim poukom, ki ga je priredila Zadrúžna zveza za povzdigo mlekarstva, se je začel 17. marca pod vodstvom Združenih mlekarov v mlekarni v Dolu pod Ljubljano. Tečaja se udeležuje nad 20 učencev. Trajal bo dva meseca. Učenci se bodo izvežbali v maslarstvu in sirarstvu. Poljedelsko ministrstvo je za tečaj dovolilo primerno podporo.

Zadrúžno gospodarski tečaji na Štajerskem in Kranjskem so končani. Glede teh tečajev na Štajerskem dodajamo še, da se je v celoti vršilo 24 tečajev s skupno udeležbo približno 900, tako da pride na en tečaj povprečno 37 udeležencev. — Na Kranjskem se je izvršilo 38 zadrúžno-gospodarskih tečajev v času od 3. decembra 1923 do 27. februarja 1924. Udeležba na prvih treh tečajih ni bila dovoljna, ker je bilo tedaj o tečajih še premalo znano. Pozneje pa se je udeležba silno dvignila, tako da je bilo na vseh tečajih 2780 poslušalcev, t. j. nad 73 povprečno na tečaj. Precej visoko nad povprečno je bila udeležba na tečajih: v Št. Vidu nad Ljubljano (120), v Dobropoljah (140), na Vrhniki (150), v Cerkljah pri Krškem (200), v Trebnjem (140), v Ribnici (108), na Trati pri Poljanah (124), v Vodicah (190), na Vinici (106). — Tečaji so bili skoro povsod celodnevni z opoldansko pavzo in s 4 do 6 predavanji. Na splošno se mora priznati, da je bila potreba po tečajih zelo velika. Dokaz temu so številni kraji, ki so še pozneje zaprosili za take tečaje. Žalibog radi že gotovega načrta za letošnje leto mogoče takih prošenj upoštevati in so se morale po večini odložiti na prihodnje leto. Gotovo je, da bo radi širjenja zadrúžne zavesti in poživitve zadrúžnega dela prirejanje takih tečajev v prihodnji zimi in sicer v še večjem številu in večjem obsegu nujno

potrebno. Poleg takih enodnevnih združno-gospodarskih tečajev pa se kaže tudi potreba po daljših tedenskih in tudi večtedenskih tečajih za posamezne panoge kmetijstva : za živinorejo, sadjarstvo, gnojenje, zlasti z umetnimi gnojili itd.

Čimveč bo takih tečajev, tembolj bo rastla zavest skupnosti in samopomoči, tembolj se bodo dvigale naše združne organizacije in temveč bo tudi zavednih in požrtvovalnih delavcev za naše združništvo.

Stol sedmorice v Zagrebu je ugodil rekurzu Hranilnice in posojilnice v Predosljih in naložil deželnemu kot trgovskemu sodišču v Ljubljani, da zadrugo vpiše v register. Deželno sodišče in tudi višje deželno sodišče v Ljubljani sta namreč vpis zadruga odklonila iz dveh razlogov : a) ker je v pravilih določeni poslovni delež Din. 10 prenizek, b) ker je določba pravil, da se v slučaju likvidacije čisto premoženje izroči župnemu uradu v Predosljih za gospodarske podpore združnega okoliša ali za ustanovitev in podporo novega takega zavoda, protizakonita. Stol sedmorice je ta dva razloga deželnega in višjega deželnega sodišča kot protizakonita zavrnil in rekurzu zadruga ugodil. S tem je potrdil edino pravilno stališče, da je zadruga glede višine poslovnih deležev avtonomna, ker se zadruga nikakor ne more pri dosegu združnega namena naslanjati samo na deleže, temveč **tvori gospodarsko podlago pri zadrugah preko deleža segajoča zaveza združnikov**, ki je pri hranilnicah in posojilnicah celo **neomejena**. S tem je tudi potrdil pravico združnikov, da razpolagajo s čistim dobičkom na ta način, **da se mu že v pravilih naprej odrečejo in ga namenijo dobrodelnim ali obče-gospodarskim namenom**. To pravico je deželno sodišče in tudi višje deželno sodišče v Ljubljani zadnji čas s prav posebno komplicirano razlago združnega zakona odrekalo.

Združne elektrarne oziroma elektrotrojne zadruga so dobile od Strokovne zadruga koncesijoniranih elektrotehnikov za Slovenijo poziv, da pristopijo k tej zadrugi, vplačajo pristopnino 200 Din, in članarino 100 Din. Dotični poziv se sklicuje na zakon z dne 25. marca 1883 drž. zak. št. 41. Opozarjamo zadruga, naj se v tej zadevi obrnejo na Zdržno zvezo, ako niso same na jasnem, kaj imajo odgovoriti.

Slovenske in hrvatske zadruga v Primorju so naposled prišle do svoje pravice, da se jim bodo na podlagi konvencije, sklenjene med našo in italijansko vlado v Rimu, zamenjale njihove naložbe pri denarnih zavodih zlasti pri združnih zvezah v Jugoslaviji, v kolikor te naložbe izvirajo iz časa pred 3. novembrom 1918. Lahko trdimo, da je to rešitev slovenskega in hrvatskega združništva na Primorskem, ker bi velika večina kreditnih zadrug brez dovolitve zamenjave njihovih naložb v lire morala v konkurz. Kakšnega pomena je ta konvencija za jugoslovanski živelj v Primorju, to ve ceniti le oni, ki spozna narodno-politični pomen našega združništva na Primorskem.

Na Čretu pri Teharjih je umrl 15. februarja t. l. posestnik gospod Ivan Koštomaj ml. Blagopokojni je bil predsednik sadjarskega društva, dolgoletni tajnik kmet. podružnice, član nadzorstva hranilnice in vseh onih domačih društev, katerim je blagor in procvit slovenskega kmetskega stanu na srečo. V njem smo izgubili najbolj nadepolnega in naprednega mladega gospodarja s temeljito strokovno izobrazbo v vseh kmetijskih panogah ter posebno vnetega sadjarja, čebelarja in zadrugarja. Njegov ideal je bil visoko strokovno izobražen napreden kmetijski stan ter je na vsacem polju s tem namenom neumorno vspodbujal z besedo in dejanjem.

Blagopokojnemu bomo ohranili v naši občini vedno časten spomin.

GOSPODARSTVO.

Narodna banka je imela glavno skupščino 9. marca v Beogradu. Iz dolgega poročila guvernerja Georga Vajfert le dve vesti: »V pretečenem letu je denar pokazal stalno tendenco dviganja. Res se je sicer v januarju padanje dinarja še nadaljevalo nekako do 22. in 23. januarja. Od tega momenta pa, ko je dinar dosegel najmanjšo vrednost in je v Zürichu 100 dinarjev notiralo 3.69 švicarskega franka, je začela njegova vrednost rasti«. — Mi moramo naglasiti, da je zmanjšano variiranje vrednosti dinarja v pretečenem letu uspeh izboljšanih razmer v državi, kar se dokazuje s tem: da se država ne zadoljuje pri Narodni banki, da državni dohodki boljše pritekajo, da država izplačuje svoje dolge v inozemstvu itd. — Kot najbolji razlog pa se more navesti dobro uspela žetev in obilni izvoz v pretečenem letu, kateremu je pomagal v marsičem izboljšani in urejeni promet.

Državna kmetijska banka. Poljedelsko ministrstvo je predložilo narodni skupščini načrt zakona o državni kmetijski banki. Banka bi bila državna ustanova in kapital z rezervnim zakladom državna lastnina. Za vse njene obveznosti jamči država. Osnovna glavnica bi bila 500 milijonov dinarjev in bi se zbrala prvič od čistega dohodka državne klasne lotrije, od čistega dohodka državne hipotekarne banke in od poštnih hranilnic, drugič od dobička prejšnje žiro-banke v Skoplju in tretjič od vsote, postavljene v to svrhu v državni proračun. V prvem letu po sprejetju tega zakona bi finančni minister postavil za to v proračun znesek 100 milijonov dinarjev.

Banka bi izvrševala sledeče posle: 1. Sprejema denar na obrestovanje, 2. daje posojila kmetom, kreditnim zadrugam, ki so

osnovane na temelju tega zakona, vodnim zadrugam in onim kmetijskim zadrugam, katerih naloga je skupno proizvodstvo, ustanavljanje električnih central ter širjenje in uporaba električnega toka na kmetih.

V prvi vrsti bodo torej dobivale kredit posebne zadruge, ki jih bo poljedelsko ministrstvo ustanavljalo na temelju tega zakona na kmetih ali pa se bodo obstoječe kmetijske organizacije preosnovale v kreditne zadruge po določenih tega zakona.

Banka bo dovoljevala posojila proti 6% -ni obrestni meri in sicer kratkoročne kredite za prehodne potrebe v kmetskem gospodarstvu do največ enega leta, srednjeročne kredite za nakup živine, strojev, zemlje, za izboljšanje gospodarstva do pet let in dolgoročne kredite za daljše investicije v gospodarstvu do 15 let. Po dincem se bodo krediti dovoljevali proti poroštvu treh porokov do vsote 3000 Din., na temelju zastave živine in poljedelskih strojev do 10.000 Din., na temelju državnih bonov ali državne garancije do 15.000 Din. in naposled na temelju zastave nepremičnega premoženja. — Kreditnim zadrugam se bodo dajala posojila, ako zadolžnice podpišejo vsi člani zadruge ali na hipoteko, vodnim zadrugam pa na hipoteko melioracijskega zemljišča.

Primeri. Dr. Krek piše v Črnih bukvalh kmetskega stanu sledeče: »Liberalizem je zanesel neomejeno svobodo tudi na kmete. S tem se je pričelo parcelovanje, špekulacija z zemljišči, nakopičevanje velikih posestev. Kmečki stan se je vedno bolj razdruževal. Razmere med sosedi in sovaščani so se poslabšale; pravd brezdanje žrelo se je odprlo.« O rodbinskih zadrugah pa na drugem mestu iste knjige piše: »Pravd

je bilo mnogo manj. Vzajemnost je premagovala prepire... Najlepša in najtrdnjša opora značajem je za človeka, ki je socialno bitje, ravno vzajemnost in tako krasno v drugih razvito načelo, da ima vsak, kdor dela, po svojem delu jednako praven sodelež na dobičku. Uresničimo to načelo v družbi naših dni in — socialnega vprašanja ni več.»

Uravnava obrestne mere. Na pobudo nacionalne banke v Nemški Avstriji so se začela pogajanja med zastopniki bank, regulativnih hranilnic ter zadrughnih kreditnih ustanov za sporazum glede obrestne mere za vlagatelje. Izkušnje so namreč pokazale, da je konkurenca med denarnimi zavodi privedla v Nemški Avstriji do pretirano visoke obrestne mere, katere ni mogoče opravičiti niti s pomanjkanjem denarja, niti s tem, da se s tako obrestno mero pospešuje varčevanje. S sporazumom nameravajo med prizadetimi zavodi obrestno mero privedi nazaj na zdravo osnovo od današnjih ekscosov nezdrave konkurence. Potem se bo od časa do časa sporazumno obrestna mera določevala za vse kategorije zavodov v gotovih stopnjah približno tako, kakor so bile razlike med kategorijami glede obrestne mere pred vojno. — Ko bi pri nas pri bankah ne vladal izključno špekulantski duh in bojno razpoloženje, naperjeno zlasti proti zadrughni denarni organizaciji, bi bilo tudi pri nas zelo umestno, da se divjanju obrestne mere napravi konec.

Ali sme zadruga imeti vajence? O tem vprašanju stoji nekaj že v današnji številki med vprašanji in odgovori. Zanimivo je, da isto stališče zavzema dr. Maresch v »Die Genossenschaft« 5. številki od 1. marca. On pravi, da je po sedanjem stanju zakonodaje (v Nemški Avstriji) brezdvomno, da konsumna društva niso upravičena imeti vajence, v

kolikor omejujejo svoje poslovanje na svoje člane. Ako pa oddajajo blago tudi nečlanom, morajo itak svoj obrtni obrat prijaviti in smejo v tem slučaju zahtevati za se pravico, da imajo vajence. — Žal da pri nas merodajne oblasti nočejo v tem pogledu zavzeti jasnega stališča, pustijo predstavke naših zadrugh že leto ali celo dve leti nerešene in pustijo, da obrtne oblasti šikanirajo po svoji volji naše male blagovne zadrughe z določbami obrtnega reda, kateremu zadrughe niso podvržene. Tudi v Nemčiji se je to vprašanje pojavilo istočasno. Zakonodajalci malih nemških držav in zadnji čas tudi Prusije se je pri davkih postavila na stališče, da zadrughe (zlasti tudi konsumne zadrughe) niso obrtna podjetja. Naredba pruskega državnega ministva od 3. nov. 1923 izrecno pravi: »Pri pridobitnih in gospodarskih zadrughah ni nobene obrt. podjetja v smislu te naredbe, ako se poslovanje omejuje na krog članov.«

Srbsko poljoprivredno društvo v Beogradu je izdalo za l. 1924 Poljoprivredni kalendar, ki obsega na 272 straneh celo vrsto poučnih in ob enem zelo poljudno pisanih člankov iz vseh panog kmetijstva, tako da je to pravzaprav lepa čitanka za kmeta, potrebna ne le v l. 1924, temveč kot stalni svetovalec kmeta. Ni ena panoga kmetijstva se ni prezrla. Vmes pa so posejani nestrokovni kratki sestavki zabavno-poučnega značaja, največ od Sretena Dinića. Urednik sam g. A. G. Jovanović je poleg drugih člankov napisal kratek, a zelo pregleden članek »Sedanje izdelovanje masla«, referent za živinorejo g. ing. Zidanšek pa članek »O živinorejskih organizacijah na selu«, v katerem lepo označi pomen in delo živinorejskih zadrugh v Sloveniji. — Na koncu dodaja nekaj številčnih podatkov iz kmetijskega dela in gospodarstva.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice na Rovih, r. z. z. n. z., se vrši dne 25. marca 1924, ob pol 10. uri v društveni dvorani na Rovih. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za l. 1923. 3. Volitev načelstva in nadzorstva. 4. Prememba pravil. 5. Poročilo o reviziji. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Kmetijske hranilnice in posojilnice Sv. Boženk pri Središču ob Dravi, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 25. marca 1924, ob 8. uri dop. v hiši g. Jos. Munda v Jastrebcih. 1. Čitanje zapisnika o zadnjem obč. zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za l. 1923. 4. Sprememba pravil. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice na Ponikvi, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 30. marca 1924, ob 3. uri pop. v posojilničnih prostorih. 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev računa za l. 1923. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Mlekarske zadruga v Školji Loki, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 25. marca 1924, ob pol 4. uri pop. v prostorih mlekarnice. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za l. 1923. 3. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 4. Čitanje revizijskega poročila. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice na Vurbergu, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 13. aprila 1924, popoldne ob treh v stari šoli v Vumbahu h. št. 2. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za l. 1923. 3. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 4. Čitanje revizijskega poročila. 5. Slučajnosti in predlogi.

Občni zbor Kmetijskega gospodarskega društva v Logatcu, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 20. marca 1924, ob 3. uri pop. v prostorih »Društvenega doma« v Logatcu. 1. Poročilo načelstva. 2. Poročilo nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za l. 1923. 4. Dopolnilna volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 5. Sprememba pravil. 6. Slučajnosti.

Občni zbor »posojilnega društva za župnijo Sv. Ana v Slov. gor.«, r. z. z. n. z., se bo vršil v nedeljo dne 13. aprila 1924, ob pol 8. uri zjutraj v posojilničnem lokalu. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za l. 1923. 3. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice pri Sv. Juriju pod Kumom, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 6. aprila 1924, ob 7. uri zjutraj v pisarni posojilnice. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za l. 1923. 3. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Ljudske gospodarske zadruga, r. z. z. o. z. v Zagorju ob Savi, se bo vršil dne 30. marca 1924 ob 15. uri pop. v Zadrugnem domu. 1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Potrditev rač. zaključka za l. 1923. 4. Či-

tanje revizijskega poročila. 5. Sklepanje o razdružbi zadruga. 6. Volitev načelstva in nadzorstva. 7. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice na Krki pri Slatinah, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 25. marca 1924, ob pol 8. uri dop. v posojilniških prostorih. 1. Čitanje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva in nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za l. 1923. 4. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 5. Prememba pravil. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Kmetijskega društva v Selški dolini, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 6. aprila 1924, ob 15. uri v Krekovem domu v Selcih. 1. Poročilo načelstva. 2. Poročilo nadzorstva. 3. Odobritev rač. zaključka za l. 1923. 4. Volitev načelstva. 5. Volitev nadzorstva. 6. Slučajnosti.

Občni zbor Občekoristne stavbene zadruga Ljudski dom, r. z. z. o. z. v Ljubljani, se bo vršil dne 31. marca 1924, ob 18. uri v pisarni Ljud. doma l. nad. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za l. 1923. 3. Sprememba pravil. 4. Nadomestna volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Kmečke hranilnice in posojilnice za župnijo Rajhenburg, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 25. sušca 1924, ob pol 9. uri dop. v posojilniških prostorih. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za l. 1923. 3. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 4. Sprememba pravil. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Kmetijskega društva v Dobrepolju, r. z. o. z., se bo vršil dne 4. maja 1924, ob 3. uri pop. v zadrugnih prostorih. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za l. 1923. 3. Čitanje revizijskega poročila. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Zadruga za izdelovanje domačega lanenega olja in firneža, r. z. z. o. z., v Seničici pri Medvodah, se bo vršil dne 30. marca 1924, ob 8. uri dop. pri g. J. Sušteršiču, Seničica št. 1. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za l. 1923. 3. Sklepanje o likvidaciji in volitev likvidatorjev, eventualno volitev načelstva in nadzorstva. 4. Slučajnosti.

Občni zbor Kmetijskega društva v Voklem pri Kranju, r. z. z. o. z., se bo vršil dne 6. aprila 1924, ob 10. uri dop. v šoli. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za l. 1923. 3. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 4. Sprememba pravil. 5. Slučajnosti.

Občni zbor Hranilnice in posojilnice na Igu, r. z. z. n. z., se bo vršil dne 25. marca 1924, ob 2. uri pop. v društvenih prostorih. 1. Poročilo načelstva in nadzorstva. 2. Odobritev rač. zaključka za l. 1923. 3. Volitev a) načelstva, b) nadzorstva. 4. Slučajnosti.

OBLAČILNICA ZA SLOVENIJO v LJUBLJANI

R. Z. Z. O. Z.

MANUFAKTURA NA DEBELO IN DROBNO

Centralno skladišče

v novi palači "Vzajemne posojilnice" v Ljubljani, Miklošičeva cesta.

Prodajalne na drobno: Stritarjeva ulica št. 5 in Dunajska cesta št. 29.

Podružnica v Somboru (Bačka).

Telefon št. 550

Prvovrstni proizvodi! — Cene solidne!

Pošt.-črk. št. 10.222

GOSPODARSKA ZVEZA

notira sledeče brezobvezne cene:

GNOJILA:

Kaljeva sol 42% po	Din. 150.— za 100 kg
Kostni superfosfat z 18%—20% v vodi raztopne fosforove kisline, z vrečami po	260.— . 100 .
Rudninski superfosfat s ca 16% v vodi raztopne fosfor. kisline (vreče a 100 kg) po	140.— . 100 .
Tomaževa žlindra 18% po	170.— . 100 .
Cement po	90.— „ 100 .

Cene veljajo pri odjemu originalnih vreč, pri vagonških pošiljtvah se prednje cene razumejo fko vsaka postaja v Slovenijo.

KRMILA:

Lanene tropine po Din. 4.50 za kg. Vreče po 50 kg.

Orehove tropine, vsebuječe 42% beljakovin in maščobe po Din 3.50 za kg z vrečami. Vreče po 75 kg.

Klajno apno po Din. 4.50, pri manjšem odjemu Din. 6.—.

VINOGRADNIŠKE IN KMETIJSKE POTREBŠČINE:

Drevesne škropilnice bakrene po	Din. 600.—
Modra galica po Din. 9.50 za kg, pri manjšem odjemu	kg 11.—
Žveplo, dvojno rafinirano	kg 4.—
Trierje (žitne čistilnice) trrdke Heid, znamka IA po	3.500.—
Trierje (žitne čistilnice) trrdke Heid, znamka IB po	3.000.—
Mlatilnice na ročni in gepeljni pogon po	4.000.—
Mlatilnice na gepeljni pogon s siti in tresali po	6.500.—
Gepeljni na 36 obratov po Din. 4.500.—	Gepeljni na 24 obratov po 4.500.—

Poleg tega so na razpolago vsakovrstni poljedelski stroji, kakor:

čistilniki (pajtelni), plugi, brane poljedelske, brane travniške, brzoparilniki, gnojnične sesalke, vodne sesalke, lesene grablje, brusilci za kose, kose itd.

